

HÄÄLIK JA TÄHT. SÕNAST TEKSTINI

Häälikuid me kuuleme ja hääldame.
Igale häälikule vastab kindel täht.
Häälikut saab kirjutada kas ühe või kahe tähega.

1. Loe sõnad. Mitu häälikut on sõnas? Kirjuta häälikute arv sõna taha.

ratas	5	laulma	6
sirkel	6	kalad	5
eesel	4	kallad	5

Tähti me näeme ja kirjutame.
Tähed on häälikute märgid kirjas.
Tähtede ja häälikute arv sõnas võib olla erinev.

2. Loe sõnad. Mitu tähte on sõnas? Kirjuta tähtede arv sõna taha.

inimene	7	vihmamets	9
võõras	6	aerutama	8
kolid	5	koolid	6

3. Moodusta tähtedest sõnad. Teema: koolitarbed.

lapin –	<u>pinal</u>	jaeritta –	<u>teritaja</u>
tipilas –	<u>pliiats</u>	tummuk tuskus –	<u>kustutuskumm</u>
loanjudo –	<u>joonlaud</u>	kihtivöö –	<u>töövihik</u>

4. Täida lüngad. Kirjuta, mitu tähte ja häälikut on nendes nimedes.

Minu eesnimi on _____

Selles nimes on _____ tähte ja _____ häälikut.

Minu perekonnanimi on _____

Selles nimes on _____ tähte ja _____ häälikut.

Minu sõbra eesnimi on _____

Selles nimes on _____ tähte ja _____ häälikut.

Lause koosneb sõnadest.

Lause algab suure tähega ja lõpeb lauselõpumärgiga.

Igal lausel on mõte. Jutt koosneb lausetest.

SÕNAD → **LAUSED** → **JUTT**

ema laulab sööb
isa mina tore
mängin täna õhtu
 on

Isa laulab.
Mina mängin.

Ema sööb. Isa laulab. Mina
mängin. Tore õhtu on täna.

5. Joonista lausetele skeemid. Ära unusta kirjavahemärke!

Näide: Kuhu linnud rändavad?

_____?

Teadlased uurivad, kus on rändlindude korter.

_____.

Milliseid teid mööda rändlinnud lendavad?

_____?

Selleks panevad teadlased linnule jala ümber rõnga.

_____.

Need rõngad on kerged ja erineva suurusega.

_____.

JUTT

- ① Loe juttu ja vasta küsimustele täislausega.

Meie pere rebane

Kui ma veel väike tüdruk olin, käis mul tihti külas rebane. Meile meeldis koos mängida ja trallitada.

Ükskord me mängisime juuksurit ja rebane proovis mulle tukka lõigata. Kunsti-
anne oli meil ka, sest joonistada meeldis meile väga. Rebane proovis vahel ka
seinale maalida.

Nüüd rebane mul enam külas ei käi, sest olen suureks kasvanud. Mul ei ole
enam palju aega mängida. Mõnikord avastan, et rebane käib külas minu
väikesel õel.

Kärolin Rentel, 2. kl
Tartu Descartes'i Lütseum

1. Mis on jutu pealkiri? **Jutu pealkiri on „Meie pere rebane”.**
2. Millal rebane tüdrukul külas käis? **Rebane käis külas, kui tüdruk oli väike.**
3. Mida tüdruk ja rebane koos tegid? **Rebane ja tüdruk mängisid ja trallitasid koos.**
4. Miks rebane enam külas ei käi? **Rebane ei käi enam külas, sest tüdruk on suureks kasvanud.**
5. Keda külastab rebane siis, kui tüdruk on suureks kasvanud? **Kui tüdruk on suureks kasvanud, siis külastab rebane väikest õde.**

Jutt koosneb kolmest osast.

Jutt algab **sissejuhatusega**, jätkub **sisuga** (need on tegevused, juhtumised) ja lõpeb **kokkuvõttega**.

- ② Leia jutust sissejuhatuse. Tõmba sissejuhatusele roheline joon ümber.
Kokkuvõttele tõmba ümber sinine joon. Missugune jutu osa jäi märkimata?
Loe see.

Märkimata jäi jutu **sisu**.

③ Loe lõigud. Järjesta need jutuks.

Kust uba musta joone sai

Eesti rahvajutt

Keset jõge puhunud kange tuulehoog ja lükanud paadi ümber. Süsi uppunud ära, uba aga osanud ujuda ja pääsenud teisele kaldale.

2.

Uba läinud siis rätsepa juurde, et seda viga parandada. Rätsep õmmelnud katkise koha musta niidiga kinni.

4.

Kui ta sinna saanud, naernud ta heast meelest nii kangesti, et moka lõhki kärisenud.

3.

Kui haav paranenud, jäänud must märk järele. See on oal praegugi alles.

5.

Kord hakanud uba ja süsi üle Kasari jõe minema. Paadiks olnud neil lepaleht.

1.

④ Kirjuta jutt ühest toredast suvepäevast. Enne kirjutama asumist pane oma mõtted joonise abil lühidalt kirja. Tee oma joonis selle näidise järgi vihikusse.

jutu pealkiri

sissejuhatus

sisu

kokkuvõte

SUUR ALGUSTÄHT LAUSE ALGUSES, INIMESE-, LOOMA- JA KOHANIMEDES

1. Lõpeta reegel.

Lause algus, inimese-, looma- ja kohanimed kirjutatakse

suure algustähega.

2. Täida tabel nimedega. Vajaduse korral kasuta teatmeteoseid või internetti.

Kirjanik	Linn	Jõgi	Järv

3. Kirjuta laused õigesti vihikusse.

KÄISIME SUVEL SAAREMAAL. SUPLESIME KARUJÄRVES JA ÖÖBISIME JÄRVE ÄÄRES ASUVATES KÄMPINGUTES. JÄRV ASUB 26 KILOMEETRI KAUGUSEL KURESSAAREST.

TEEL KOJU SÕITSIME LÄBI MUHU SAARE, ÜLETASIME PRAAMIGA SUURE VÄINA JA JÕUDSIME VIRTU SADAMASSE. SAIME TEADA, ET EESTIMAAL ON PALJU KAUNEID PAIKU.

• Võrdle pinginaabriga. Mitu suurt algustähte saite? Parandage vead.

4. Täienda sõnaketti Eestimaa kohanimedega.

LAUSELÕPUMÄRGID

Lausetega anname edasi oma mõtteid, tundeid, soove, esitame küsimusi, keelame, käsime ja palume.

Jutustava ehk väitlause lõppu kirjutame punkti (.).

Näiteks: *Sügis toob loodusesse palju erinevaid värve.*

Küsilause lõppu kirjutame küsimärgi (?).

Näiteks: *Missugused on sügise värvid?*

Lause, mille abil me hüüame, palume, keelame, soovime ja käsime, on hüüdlause.

Hüüdlause lõppu kirjutame hüüumärgi (!).

Näiteks: *Oi, kui ilusad värvid! Tule õue sügist imetlema!*

1. Loe laused ja täida tabel.

Mõtle ka ise kolm lauset vastavalt lauselõpumärgile.

Kasuta lühendeid: *jutustav lause* – J, *küsilause* – K, *hüüdlause* – H.

Lause	Lauselõpu-märk	Lause tüüp
Miks sa täna koolist puudusid?	?	K
Tere hommikust!	!	H
Ma käisin hommikul arsti juures.	.	J
Palun tule minuga kinno!	!	H
Mis filmi täna kinos näidatakse?	?	K
Praegu on kinos „Jäaaeg 5”.	.	J
Näiteks: <i>Millal me kohtume?</i>	?	K
Näiteks: <i>Ära jää hiljaks!</i>	!	H
Näiteks: <i>See on huvitav film.</i>	.	J

② Leia laused ja märgi õige lauselõpumärk.

KOOLIARST TUTVUSTAB LASTELE ÕIGEID KÄTE PESEMISE VÕTTEID
PESE ENNE SÖÖKI HOOLIKALT KÄSI! ÄRA VÕTA TOITU MUSTADE
KÄTEGA! MILLAL VEEL PEAB KÄSI PESEMA? KÄTE PESUGA
KAITSEME ENNAST HAIGUSTE EEST. KUS ON SEEP? SEEBISEID
KÄSI TULEB HÕÕRUDA TEINETEISE VASTU JA LOPUTADA
VOOLAVA VEEGA. PALJU MUSTUST KOGUNEB KÜÜNTE
ALLA. HOIA KÜÜNEALUSED PUHTANA! NII OLEME TERVEMAD

③ Kirjuta lausete kohta sobivad küsimused.

Orav teeb okstest pesa, mille ta vooderdab kuiva rohuga.

Kes **teeb pesa** _____?

Millest **teeb orav pesa** _____?

Millega **vooderdab orav pesa** _____?

Missuguse **rohuga orav vooderdab pesa** _____?

Meie metsade suurim loom põder toitub ainult taimedest.

1. Näiteks: **Kes on meie metsade suurim loom?** _____

2. Näiteks: **Millest põder toitub?** _____

3. Näiteks: **Kus põder elab?** _____

④ Pane sõnad järjekorda nii, et moodustuks hüüdlause.
Kirjuta laused vihikusse. Loe oma laused kaaslasele ette.

1. **Ära vigasta metsas puid ja põõsaid!**

2. **Korista enda järelt prügi!**

3. **Tee lõket tähistatud kohas!**

KORDAMINE

① Loe laused ja järjestage need jutuks. Mõtlege jutule pealkiri.

Näiteks: *Oina narrimine*

3. Poiss hakkas oinast narrima.
1. Mart läks mööda teed.
6. Poiss sai väga haiget.
5. Ta võttis hoogu ja lõi Mardi pikali.
2. Tee ääres sõi oinas.
4. Oinas sai vihaseks.

② Moodusta eelmise harjutuse jutu kohta kolm küsimust ja üks hüüdlause. Kasuta erinevaid küsisõnu.

1. Näiteks: *Kes narris oinast?*
2. Näiteks: *Kus oinas sõi?*
3. Näiteks: *Miks Mart pikali kukkus?*
4. Näiteks: *Ära loomi narri!*

③ Täida tabel.

Sõna	Häälikuid	Tähti
oinas	5	5
narrima	6	7
poiss	4	5

Sõna	Häälikuid	Tähti
tee	2	3
ääres	4	5
võttis	5	6

1. ISESEISEV TÖÖ

1. Kuulamisharjutus „Sügis”.

Kuula teksti ja otsusta, kas lause on õige või vale.

	Õige	Vale
1. Sügisel on puud ja põõsad värvikirevad.	X	
2. Kased saavad endale punase rüü.		X
3. Haavad on igihaljad.		X
4. Vahtrad muutuvad mitmevärviliseks.	X	
5. Surnud lehed muutuvad kiiresti pruuniks.	X	

2. Paranda vead.

On varajane hommik. Isa, Toomas ja väike Allan ruttavad kalale. Nad lähevad Rõuge järve äärde. Oi, kala näkkab hästi! Peagi on kotis mitu haugi ja särge. Toomas ja Allan on rõõmsad, sest saak on hea. Kas sulle meeldib kalal käia?

3. Leia eelmisest harjutusest nimed ja kirjuta need tabelisse. Määra, mitu häälikut ja tähte on nendes nimedes.

Nimi	Tähti	Häälikuid
Toomas	6	5
Allan	5	4
Rõuge (järv)	5 (9)	5 (9)

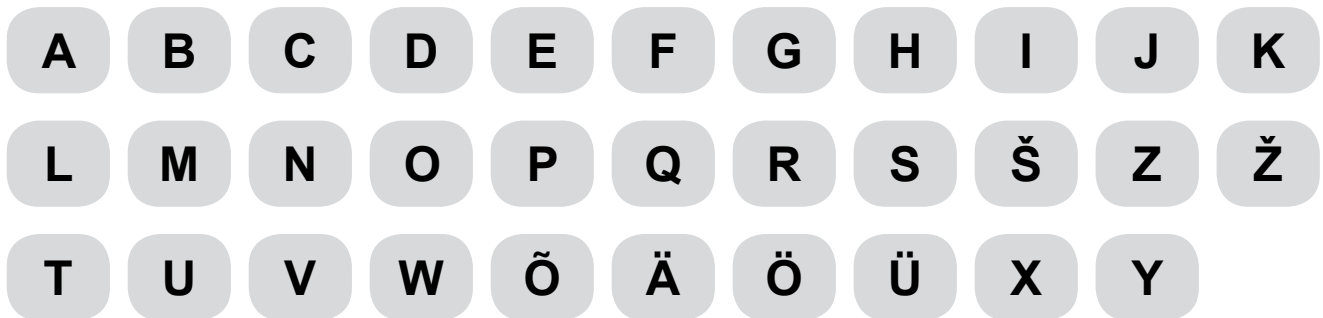
Minu hinnang oma tööle.

Oskan hästi _____

Pean veel harjutama _____

TÄHESTIK. TÄHESTIKULINE JÄRJEKORD

Tähestik on tähed kindlas järjekorras.

① Kirjuta tähestikku puuduvad tähed.

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S
Š Z Ž T U V W Õ Ä Ö Ü X Y

② Too kolm näidet, kus on vaja kasutada tähestikulist järjekorda.

1. klassi nimekiri, stardiprotokoll
2. sõnastik, registrid, näiteks raamatukogus
3. kontaktide nimekiri telefonis

③ Järjesta need Eestimaa kaunid kohad tähestikulisse järjekorda.

<u>7.</u> Taevaskoda	<u>5.</u> Ontika	<u>6.</u> Pühajärve	<u>1.</u> Jägala
<u>8.</u> Võsu	<u>4.</u> Matsalu	<u>2.</u> Kauksi	<u>3.</u> Laulasmaa

④ Kirjuta oma klassikaaslase perekonnanimi, kes on

klassi nimekirjas esimene _____ ,

klassi nimekirjas viimane _____ ja

need, kelle perekonnanimed algavad sama tähega _____

Kui sõnad algavad sama algustähega, siis järjestatakse need **teise tähe** järgi.

Näiteks: *Kaasik, Kivi, Kompus, Kurvits*.

⑤ Pane sõnad tähestikulisse järjekorda.

murakas maasikas 1. maasikas 4. murakas

mesi mets 2. mesi 5. mõistus

männik mõistus 3. mets 6. männik

Kui sõnas on ka teine täht sama, siis järjestatakse sõnad **kolmanda tähe** järgi.

Näiteks: *raamat, raha, ratas, ravim*.

⑥ Lapsed seisavad tähestikulises järjekorras. Leia nende perekonnanimes kolmas täht ja jooni see alla. Kirjuta perekonnanimed joonele.

Sarmet Saksma Sats Saarmets Salumets

1. Saarmets 2. Saksma 3. Salumets 4. Sarmet 5. Sats

TÄIS- JA KAASHÄÄLIKUD

Tean, et **a, e, i, o, u, õ, ä, ö, ü** on

täishäälikud

- ①. Moodusta laused, milles kõik sõnad algavad sama täishäälikuga. Iga lause puhul kasuta erinevat täishäälikut.

Näide: ***Eppu ehmatas eilses etenduses edev elevant.***

Tean, et h, j, k (g), l, m, n, p (b), r, s, t (d), v on

kaashäälikud

- ② Lahenda ristsõna. Kirjuta vastustesse puuduvad kaashäälikud.

Teema: ARVUTI

1. Seade, millega saab arvutist tekste ja pilte välja trükkida.

- ## 2. Salasõna.

- ### 3. Haigus, mis rikub arvutit.

- #### 4. Kaasaskantav arvuti.

5. Seade, millega saab arvuti ekraanil klikata.

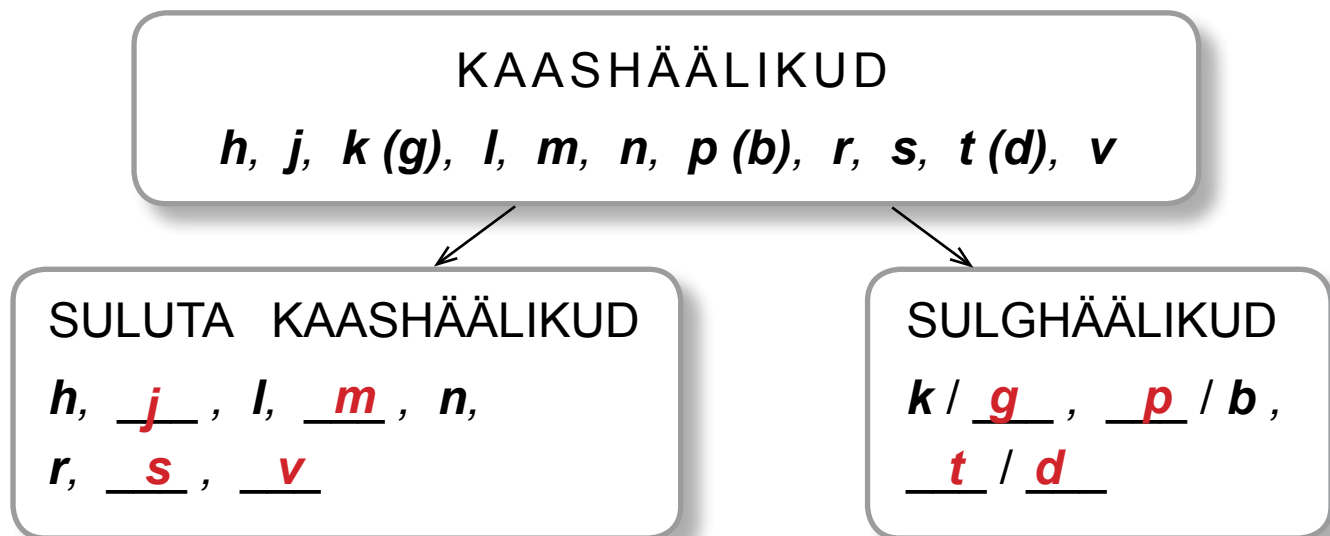
- ## 6. Internettelefon.

7. Seade, millega saab arvutis tekste kirjutada.

SULUTA KAASHÄÄLIKUD JA SULGHÄÄLIKUD

1. Täienda skeemi.

2. Leia Eesti kaardilt kohanimed, mis algavad suluta kaashäälikuga.

Haapsalu, Haljala, Häädemeeste, Jäneda, Jõgeva, Jõhvi
Lihula, Loksa, Liigvalla, Mustvee, Matsalu, Mehikoorma
Narva, Neeruti, Nissi, Rakvere, Räpina, Riisipere
Sindi, Sagadi, Suure-Jaani
Viljandi, Viimsi, Valga, Võru

3. Täida lüngad ja kirjuta ametid, mis algavad sulghäälikuga.

bussijuht, puusepp, geneetik,
turvatöötaja, kirjanik, diplomaat

geoloog, giid, doktor, direktor, traktorist, tõlkija,
postiljon, pagar, kokk, kunstnik, biokeemik, bioloog

TÄISHÄÄLIKU PIKKUS

1. Lõpeta reegel.

Lühike täishäälik kirjutatakse ühe tähega.
mitme?

Pikk täishäälik kirjutatakse kahe tähega.
mitme?

2. Kirjuta lünka täishäälik ühe või kahe tähega.

Suvel t(e) ee s(a) aa ni, talvel valmista v(a) a nkrit.

S(ö) öö , mis küps, aga r(ä) ää gi, mis t(õ) õ si.

S(u) uu r tükk ajab s(u) uu lõhki.

Kes t(ö) öö d teeb, see r(ö) öö mu näeb.

Enne t(e) ee , p(ä) ä rast k(i) ii da .

Üheksa k(o) o rda m(õ) öö da, üks k(o) o rd lõika.

Parem p(o) oo l muna kui t(ü) ü hi k(o) oo r.

3. Paranda vead ja kirjuta laused õigesti vihikusse.

Pühapäeval sõidavad **Tiit** ja **Tuuli** oma vanematega järve **äärde**. Isa ja **Tiit** lähevad **paadiga** järvele kala **püüdma**. Isa latikas **kaalub** üle **kilo**, aga **Tiit** püüab vaid viletsa **rääbise**. **Emal** on kaasas suur korv. Ta korjab koos **Tuuliga** magusaid **maasikaid**. Varsti **lõõmab** lõke ja ema **keedab** maitsvat uhhaad.

4. Moodusta skeemi järgi laused. Näiteks:

E **ma** i **stub** o **ma** a **ias**.

A **in** ü **latab** i **sa** õ **unaga**.

Ä **ike** e **hmatas** i **stuvat** o **ravat**.

SULUTA KAASHÄÄLIKU PIKKUS

1. Lõpeta reegel.

Ühe tähega kirjutatakse lühike suluta kaashäälik.
missugune?

Kahe tähega kirjutatakse pikk suluta kaashäälik.
missugune?

2. Kirjuta luuletus õigesti vihikusse.

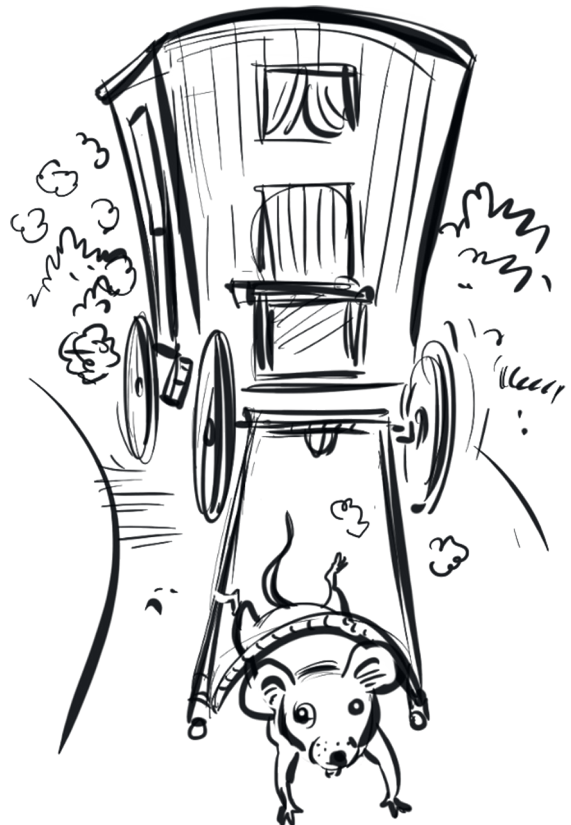
Küllasõit

Kalju Kangur

Ei ma muidu sõnu pilla
võtan uhke tõlla,
üle suure silla külla
sõidan killa-kõlla!
Tõlla ette halli hiire
rakendasin,
sest et mul on väga kiire,
aeg on kasin.

* tõld – kinnine nelja rattaga hobusõiduk

** kasin – vähevõitu

3. Leia lausest vead ja tõmba vigane sõna maha. Kirjuta see õigesti joonele.

Kuusikus kasvavad kuused ja üksikud männid.

männid

Männi otsas on varese pesa.

varese

Linnud on lärmakad ja teevad suurt kisa.

kisa

Kuuse juurde on hiilinud hallikas kass.

hallikas

Kass passib linnupoegi.

linnupoegi

HÄÄLIKUÜHEND

1. Lõpeta reegel.

Kui sõnas on kõrvuti **erinevad täishäälikud**, siis on sõnas

täishääliku ühend.

Kui sõnas on kõrvuti **erinevad kaashäälikud**, siis on sõnas

kaashääliku ühend.

2. Mõtle nende häälikuühenditega sõnu ja kirjuta sõnad tabelisse.

ai

st

ks

ei

oe

äi

lm

ps

õu

rv

Täishäälikuühendiga sõnad	Kaashäälikuühendiga sõnad
paitama, sein	kast, kaks
koer, väike	kolm, lapsed
lõuna	kõrvad

Häälikuühendis kirjutatakse kõik häälikud **ühe** tähega.

3. Leia valesti kirjutatud sõnad ja paranda.

sõidab, **valge**, kindad, triibuline, saunas, **algab**, purjekas, **poisid**,
seisab, kargleb, **õunad**, kõrge, õitsevad, **päev**, kitsas, **korstnad**, teine,
aknal, **hambad**, hüplevad, päike, **märts**, **klaasist**, meisterdus, **sirge**

• Vali neli sõna ja moodusta nendega üks lause. Kirjuta lause joonele.

Märtsis sõidab valge purjekas Saaremaale.

KORDAMINE

- ① Eesti kirjanike nimesiltidelt on kustunud eesnimed. Aita leida õiged nimed. Pane kirjanike nimed tähestikuliselt järjekorda perekonnanime järgi.

Andrus	Kivirähk	1. <i>Kristiina Kass</i>
Piret	Saar	2. <i>Andrus Kivirähk</i>
Olivia	Kass	3. <i>Heljo Mänd</i>
Kristiina	Pervik	4. <i>Aino Pervik</i>
Leelo	Raud	5. <i>Eno Raud</i>
Aino	Tungal	6. <i>Piret Raud</i>
Heljo	Mänd	7. <i>Olivia Saar</i>
Edgar	Tomusk	8. <i>Ilmar Tomusk</i>
Ilmar	Raud	9. <i>Leelo Tungal</i>
Eno	Valter	10. <i>Edgar Valter</i>

- ② Täida tabel.

Sõna	Täishäälikud	Suluta kaashäälikud	Sulghäälikud
sookurg	<i>o, u</i>	<i>s, r</i>	<i>k, g</i>
põdrapull	<i>õ, a, u</i>	<i>r, l</i>	<i>p, d, p</i>
kährik	<i>ä, i</i>	<i>h, r</i>	<i>k, k</i>
pruunkaru	<i>u, a, u</i>	<i>r, n, r</i>	<i>p, k</i>
valgejänes	<i>a, e, ä, e</i>	<i>v, l, j, n, s</i>	<i>g</i>
metskits	<i>e, i</i>	<i>m, s, s</i>	<i>t, k, t</i>

3. Kirjuta lünka õige häälik ühe või kahe tähega.

i, n, m S ii m avas pi n ali, et võtta kustutuskummi.

m, e Kumm v ee res põrandale.

m, m Poiss kummardus ja tõstis kummi üles.

u, s Poisi j uu ksed läksid sa ss i.

s, o, i Sa s itud peaga p o le klassis v ii sakas istuda.

i, m, m S ii m võttis kammi ja kammis pea siledaks.

a, n, m, a T a ka nn ab alati kammi koolis k aa sas.

r, s, m Igal ko rr alikul poi s il on kamm taskus.

a, i, r Meie kl a ssi poisid on kõik v ii sakad ja ko rr alikud.

4. Leia kõnekäändudest häälikuühendiga sõnad. Märki need ära ja kirjuta sõnad tabelisse.

Käib nagu kass ümber palava pudru.

Jahvatab nagu tatraveski.

Sõelaga vett kandma.

Hambad varna panema.

Jooksis vasikaga võidu.

Ei näe sõrmegi suhu pista.

Teise turjal liugu laskma.

Varvast viskama.

Täishäälikuühendiga sõnad	Kaashäälikuühendiga sõnad
käib, sõelaga	ümber, pudru, kandma
võidu	jooksis, turjal, laskma
teise	jahvatab, tatraveski
liugu	hambad, varna
ei	sõrmegi, pista
näe	varvast, viskama
Kas said 7 täishäälikuühendiga sõna?	Kas said 14 kaashäälikuühendiga sõna?

2. ISESEISEV TÖÖ

1. Loe jutt.

Rukkivere kooli direktor Ants Haab tegi ettepaneku 3. klassi õpilastele osaleda robotikavõistlustel. Õpilased arutasid koos klassijuhataja Riina Sireliga, kes võiksid võistkonda kuuluda. Võistlusjuhendis oli kirjas, et võistkonna koosseisus peavad olema kolm poissi ja kolm tüdrukut. 3. klass otsustas, et võistlevad Taavi Ots, Sandra Mägi, Eliis Maasik, Jonathan Veebli, Kertu Aunap ja Kris Otsman. Lapsed pidid täitma võistlusteks registreerimislehe. Nad teadsid, et nimed tuleb nimekirja panna tähestikulises järjekorras.

- Täida võistlusteks vajalik registreerimisleht. Mõtle võistkonnale nimi.

Registreerimisleht

ROBOOTIKAVÕISTLUS – ROBOT3

_____ **Rukkivere** _____ kooli _____ klassi võistkond

Võistkonna nimi: _____

Liikmed (tähestikulises järjekorras):

Jkn	Perekonnanimi	Eesnimi
1.	Aunap	Kertu
2.	Maasik	Eliis
3.	Mägi	Sandra
4.	Ots	Taavi
5.	Otsman	Kris
6.	Veebli	Jonathan

Saatjad: klassijuhataja (nimi) **Riina Sirel** või **Sirel** _____

direktor (nimi) **Ants Haab** või **Haab** _____

2. Vasta küsimustele täislausega.

1. Missuguse ettepaneku tegi direktor 3. klassi õpilastele?

**Direktor tegi õpilastele ettepaneku osaleda
robotikavõistlustel.**

2. Miks õpilased ei osalenud terve klassiga?

**Võistlusjuhendis oli kirjas, et võistkonna koosseisus
peavad olema kolm poissi ja kolm tüdrukut.**

3. Mitu inimest esindas võistlustel Rukkivere kooli?

**Rukkivere kooli esindas võistlustel
kaheksa inimest.**

3. Täida lüngad (a, i, m või n).

Võ__i__stlustel olid kõik väga elevil, aga __a__sjalikud. K__aa__sa tulid elama ka e__m__ad ja __i__sad. Võistlustel osales kolmkü__mm__end v__ii__s võistkonda. K__a__ks võistko__n__da oli Soomest. Igal võistko__nn__al oli oma laud, millele n__a__d kõik vajalikud esemed valmis pa__n__id. Meeskonna ülesa__n__deks oli oma robot valmis meisterdada ja ta l__ii__kuma pa__nn__a. Iga osalenud võ__i__stleja sai autasuks medali. See rõõ__m__ustas kõiki väga.

Minu hinnang oma tööle.

Oskan hästi _____

Pean veel harjutama _____

K, P, T SÕNA ALGUSES

Eesti keeles kirjutatakse sõna algusesse tavaliselt *k, p, t*.

① Kirjuta lausesse puuduv sõna, mis algaks *k, p* või *t*-ga.

Mati ja Kaarel purjetasid purjekaga Pirital.

Kersti võtab korvi ja hakkab õunu korjama.

Poisid tirisid suured kivid tee / põllu äärde.

Tüdrukud leidsid tamme / puu alt palju tammetõrusid. Nad meisterdasid klassis / kodus / toas nendest loomi.

② Paranda vead. Kirjuta laused õigesti vihikusse.

Jaanus võtab pinalist kummi. Meie klassis on palju tüdrukuid. Triinu läheb sõbraga kinno. Poisid jooksid bussi peale. Jõelt kostab tume kohin. Pargis kasvavad tammed ja kastanid.

③ Kirjuta vastandtähendusega sõna, mis algab *k, p* või *t*-ga.

sõbralik – kuri vähe – palju

lühike – pikk odav – kallis

hele – tume peenike – paks

aeglaselt – kiiresti nõrk – tugev

rumal – tark jookseb – kõnnib

④ Mõtle ühetähejutt kas *k, p* või *t*-ga. Kirjuta see lehele ja kujunda.

SULGHÄÄLIK VÕÕRSÕNA ALGUSES

Teistest keeltest laenatud sõnad on _____ **võõr** sõnad.

Võõrsõnade alguses võib olla ka *g*, *b* või *d*.

① Loe sõnad. Jooni alla võõrsõnad ja selgita nende tähendust.

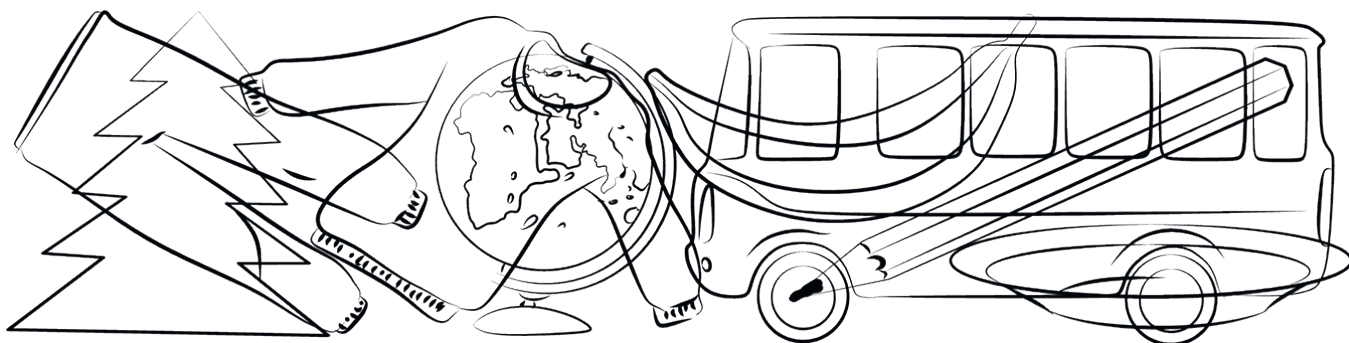
kanarbik, tormine, direktor, painutamine, garderoob, buss, põngerjas, kärbes, dress, detsimeeter, kuldne, gloobus, detsember, kraaksuv, gripp

② Leia võõrsõnadele tähendus.

1.	gramm
2.	banaan
3.	garaaž
4.	binokkel
5.	borš
6.	beež
7.	bensiin
8.	dušš
9.	guljašš
10.	gaas

3.	ruum mootorsõidukite hoidmiseks
4.	kahesilmapikksilm
1.	kaaluühik
6.	pruunikaskollane
9.	liharoog
8.	vihmutiga pesemisseadeldis
5.	peedisupp
10.	maavara
2.	troopilise taime vili
7.	vedel autokütus

③ Leia sasipuntrast võõrsõnaga väljendatud esemed. Moodusta nendega laused ja kirjuta laused vihikusse.

H SÕNA ALGUSES

① Leia sõnale sobiv seletus.

1. hall

2. allikas

3. hai

4. ai

5. aru

6. harv

7. arutama

8. harutama

2. põhjavee väljavoolu koht

4. valuhüüe

8. sõlmest lahti tegema

5. mõistus

6. mõnikord

3. röövkala

1. värvus

7. nõu pidama

② Kirjuta sõnadele tähendus. Abi saad veebisõnaraamatust www.keeleeveeb.ee („Eesti keele seletav sõnaraamat”) või mõnest muust teatmeteosest.

iilid – **tuulehood**

hiilima – **hääletult ja ettevaatlikult liikuma**

hõng – **lõhn**

õng – **kalapüügivahend**

halg – **lõhutud küttepuid**

alg – **algus, hakatus**

innukas – **vaimustunud, hoogne**

hind – **kauba väärtus rahas**

③ Loe laused. Kirjuta sõna algusesse *h*, kui vaja.

Madise voodi ___all magab **h**all kass. Vanaema **h**arutab Pillele väikeseks jäänud kampsunit. Ta peab tüdrukuga ___aru, mida sellest lõngast **h**eegeldada. Isa küpsetab **h**arva pannkooke. Köögis on tunda **h**ead **h**õngu. Poisid lähevad ___innukalt kalale ja võtavad ___õnged kaasa. Vana tamm kasvab ___õue peal. **A**rva, mitu **h**aru on tammel. See on paaritu ___arv.

K, P, T TÄHTEDE S JA H KÕRVAL

① Loe jutt. Kirjuta lünka sõnast puuduvad tähed.

Üks tuntumaid linde on meil varblane ehk värvu. Aina ta siutsub, säutsub ja keksib ringi. Vilkalt sihhib linnuke kohta, kust midagi kähku nokka pista.

Lähed varblast kurja pealt ära peletama, hurjutab ta: „Vilets! Vilets!”

Seepärast kutsutakse teda ka uulitsapoisiks*.

* uulitsapoiss = tänavapoiss

ü k s , e h k , siu t s ub , säu t s ub ,

ke k s ib , ko h t a , ku s t , kä h k u ,

pi s t a , varbla s t , vile t s ,

seepära s t , ku t s uta k s e , uuli t s apoisi k s

• Missuguse tähe kirjutasid s-i ja h kõrvale?

② Lõpeta reegel.

S-i ja h kõrvale kirjutatakse tavaliselt **k, p või t**.

③ Kirjuta lindude nimetused. Otsi abi raamatutest või internetist, näiteks <http://bio.edu.ee/loomad>.

Linnu rahvapärane nimetus	Linnu nimetus
vihmavint	metsvint
puuporr	puukoristaja
jõe-emand	musträstas
pajuharakas	pasknäär, punaselg-õgija
harkhänd	suitsupääsuke
pugupart	hahk

I JA J ÕIGEKIRI

1. Loe sõnad ja kirjuta reeglid lõpuni.

imelik, inimene, laiskus, vaikima, jõud, marjad, kajab, sirgjoon

i asub sõnas tavaliselt _____ **kaas** hääliku ees.

j asub sõnas **alati** _____ **täis** hääliku ees.

vii-sa-kas, ei-le, si-ni-ne, ki-ri, i-ni-me-ne, tei-si-ti, roo-si-aed

Silbitamisel jääb *i* alati silbi _____ **lõppu**.

2. Loe sõnapaarid ja silbita paksult kirjutatud sõnad.

sa **vajad** – vanad **vaiad**

aja lapsed tuppa – õues **aia** taga

suures **majas** – **maias** tüdruk Maia

ajas lauale – ilusas **aias**

ema **Kaja** – tädi **Kaia**

sajad inimesed – värsked **saiad**

3. Vali lausesse sobiv sõna eelmisest harjutusest.

Vanaema roosi **aias** kasvavad värvikirevad ja lõhnavad roosid. Väike vend

ajas piima lauale. Tee ääres hunnikus olid vanad ja katkised **vaiad**.

Varahommikul on kohvikus müügil värsked **saiad**. Selles kõrges kollases

majas elavad **sajad** inimesed. Minu sõber **Kaja / Kaia** on suur

maias moka. Kas sa kontrolltöö õppimiseks minu abi **vajad** ?

KORDAMINE

① Kirjuta sulgudes oleva sõna asemele võõrsõna.

Täna pakutakse koolisööklas maitsvat (peedisuppi) borši.

Kehalise kasvatuse tunnis on meil seljas (spordiriietus) dressid.

Isa hoiab oma (pruunikaskollast) beeži autot (mootorsõidukite

hoidmise ruumis) garaažis. Paljud autod sõidavad (vedela auto-

kütusega) bensiiniga, aga uuemad autod kasutavad ka elektrit või

(maavara mootorsõidukile) gaasi.

② Paranda vead.

Hallikas kass hiilib salaja **õue**. Maja juures kasvab haavapuu, mille

harude vahel on linnupesa. Okstelt kostab haraka **hädakisa**. **Hirmunud**

hiirekuningas põgeneb kabuhirmus tuppa kapi **alla**. Selle **arutu**

tormamise peale **hakkab** koer haukuma.

- Kas leidsid kaheksa viga?

③ Kirjuta ritta sobivaid sõnu juurde.

pats, katsuma, kutsuma, müts, mets, aabits, maitsev, ahnitsema

laskma, laisk, uisk, suusk, kuusk, raske, värske, niiske

kaks, üks, plaks, uks, maks, toksima, saksofon, saksad

kapsas, laps, küps, lüpsma, kampsun, kartulikrõps

kahte, leht, viht, praht, lahti, kohtama, mahtuma, puhtus

lahkus, lahke, uhke, tahke, rohkem, kohkuma, vehkima

3. ISESEISEV TÖÖ

1. Kuulamisharjutus „Kiitus on rumalate lõks”.
Kuula teksti ja täida lüngad.

Konn tuli jõe põhjast välja end päikese kätte soojendama.
Teda nägi vares, kes hakkas konna nokkima. Konnal
tuli kaval mõte ja ta hakkas varest kiitma: „Oh, sa ilus lind.
Sul on ilusad sukad, ilus krae ja ilus hall
kuub seljas!” Vares uhkeldas, et tal on ka ilus kampsun. Nii lasigi
vares konna nokast lahti.

2. Vali sõnapaarist õige sõna ja kirjuta see lünka.

Hakk ja kann
Lev Tolstoi järgi

tahtis – tahtis / juua – iuua

õuel – hõuel

gannus – kannus

põhja – põhia

piiskagi – piisgagi

hakkas – akkas

bilduma – pilduma

seeni – seni

taa – ta / vee – ve

Kord tahtis hakk juua.

Õuel seisis kann veega.

Kannus oli aga vett väga vähe –

ainult põhja peal. Hakk

ei saanud piiskagi vett kätte.

Siis hakkas lind kive kannu

pilduma. Ta tegi seda

seni, kuni vesi tõusis kannus

kõrgemale. Nii saigi ta vee kätte.

3. Kirjuta sõna algusesse õige sulghäälik.

Meie isa on kooli direktor. Täna hommikul aga sõitis ta kooli bussiga.

Tema beež auto ei läinud käima. Isa kontrollis, kas autos on bensiini.

Ta helistas töökotta ja kutsus mehaaniku. Mehaanik on auto jaoks nagu

doktor, kes oskab auto terveks ravida. Kui mehaanik saabus, oli isa juba

koju jõudnud ja dressid selga pannud. Kiirustades sõi isa lõunaks ainult kaks

banaani. Auto viidi treileriga garaaži. Isa aga võttis binokli ja läks

loodusesse kõndima.

4. Sõnades on puudu *i*, *ii* või *j*. Kirjuta vanasõnad lõpuni.

Iga asi omal ajal.

Kel janu, sel jalad.

Püsivus viib sihile.

Pill tuleb pika ilu peale.

Harjutamine teeb meistriks.

Kes hiljaks jäab, see ilma jäab.

Mida Juku ei õpi, seda Juhan ei tea.

Tee tööd töö ajal, aja juttu jutu
ajal.

Minu hinnang oma tööle.

Oskan hästi _____

Pean veel harjutama _____

LIITSÕNAD

1. Loe reeglit ja moodusta liitsõnu.

Liitsõna on kahest või enamast sõnast liidetud sõna.

küünal + jalg = **küünlajalg**

hapu + kapsas + supp = **hapukapsasupp**

all + maa + raud + tee = **allmaaraudtee**

2. Moodusta liitsõna.

laes ripuv lamp – *laelamp*

hapuks läinud piim – **hapupiim**

taskus kantav nuga – **taskunuga**

rühm, kus tantsitakse – **tantsurühm**

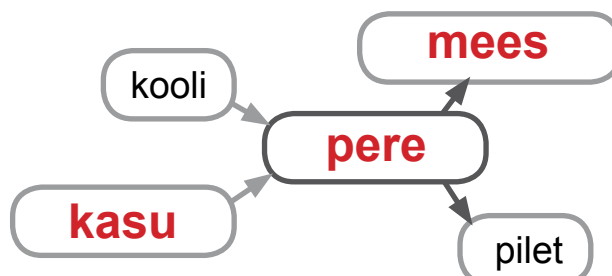
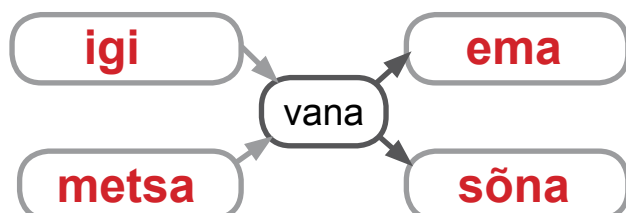
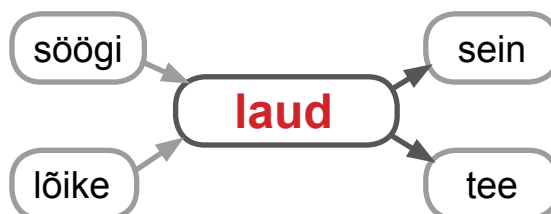
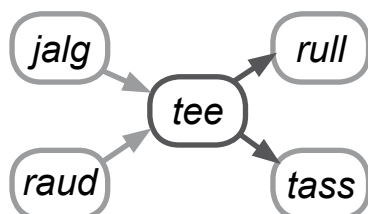
piltidega raamat – **pildiraamat**

peatus, kus oodatakse bussi – **bussipeatus**

hari, millega pestakse hambaid – **hambahari**

asjad, millega mängitakse – **mänguasjad**

3. Täienda jooniseid näite järgi nii, et tekiks liitsõnad.

SILBITAMINE JA POOLITAMINE

Sõna koosneb silpidest. Poolitamine on sõnaosa viimine uuele reale.

Sõna poolitamisel on abiks silbitamine.

Sõna poolitamisel algab uus silp **alati ühe kaashäälikuga**.

Näiteks: *te-**ma***, *kap-**sas***, *hüp-**pas***, *vars-**ti***.

① Määra sõnades silpide arv ja kirjuta sõna tabeli õigesse tulpa.

õu, saia, kampsun, vanematele, kastanid, sõbralikesse, pintseldab, leib, tuul, kibedasti, vallatustega, jänesed, kammima, kaaned, kaalikas, kivi, nad, kapp, kerge, kingitusteta

1-silbiline sõna	2-silbiline sõna	3-silbiline sõna	4-silbiline ja pikem sõna
õu	saia	kastanid	vanematele
leib	kampsun	pintseldab	sõbralikesse
tuul	kaaned	jänesed	kibedasti
nad	kivi	kammima	vallatustega
kapp	kerge	kaalikas	kingitusteta

② Poolita eelmise harjutuse sõnad püstkriipsuga, kui see on võimalik.

- Tõmba roheline ring ümber sõnadele, mida ei saanud poolitada.
- Miks neid sõnu ei saa poolitada?

Need sõnad on ühesilbilised. Teiste sõnade

poolitamisel ei jäeta ühte tähte sõna algusesse ega lõppu.

③ Muuda sõna nii, et selles oleks nõutav arv silpe.

1 silp	2 silpi	3 silpi	4 silpi
mäng	<i>män-gi</i>	<i>män-gi-ma</i>	<i>män-gi-mi-ne</i>
kool	<i>koo-li</i>	<i>koo-li-le</i>	<i>koo-li-de-le</i>
pall	<i>pal-li</i>	<i>pal-li-ga</i>	<i>pal-li-de-ga</i>

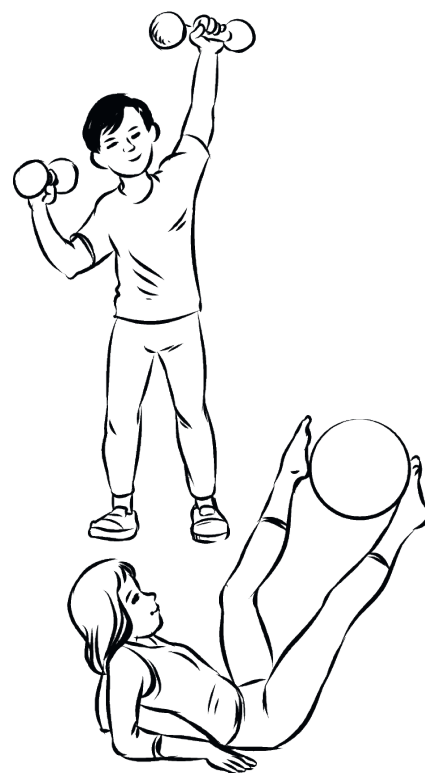
Liitsõnu poolitatakse sõnade liitumise kohalt.
Näiteks: *heina-maa*, *vana-ema*, *värvi-pliiats*.

④ Leia tekstist liitsõnad ja tõmba neile joon alla.

Ühed kõige olulisemad spordivõistlused on olümpiamängud. Neid võistlusi peetakse iga nelja aasta tagant nii suvel kui ka talvel.

Suveolümpiamängude alad on näiteks kergejõustik, korvpall, ujumine, maadlus ja jalgrattasõit.

Taliolümpiamängude alad on murdmaasuusatamine, kahevõistlus, suusahüpped, kelgutamine, iluisutamine ja jäähoki.

⑤ Kirjuta eelmise harjutuse liitsõnad joonele ja poolita liitumiskohast.

spordi/võistlused, olümpia/mängud, suve/olümpia/mängud

kerge/jõustik, korv/pall, jalg/ratta/sõit

tali/olümpia/mängud, murd/maa/suusatamine

kahe/võistlus, suusa/hüpped

ilu/uisutamine, jää/hoki

MITMUS

1. Lõpeta reegel.

Kui sõna on mitmuses, siis kirjutatakse sõna lõppu **-d**.
Näiteks: palli**d** , linnu**d** , mängu**d** , kuuse**d** .

2. Kirjuta järgmised sõnapaarid mitmuses.

pikk suusk – **pikad suusad**

uus uisk – **uued uisud**

külm ilm – **külmad ilmad**

rõõmus laps – **rõõmsad lapsed**

libe kelk – **libedad kelgud**

kõrge kungas – **kõrged künkad**

hõljuv lumehelvest – **hõljuvad lumehelbed**

• Vali kaks sõnapaari ainuses ja kaks mitmuses ning moodusta nendega laused.

3. Loe sulgudes olevad sõnad mitmuses. Kirjuta harjutus vihikusse.

Kui saabub talv, külmuvad kinni kõik jões, järved, tiigid ja teised veekogud. Kohe tuuakse kapist välja uisud. Lapsed otsivad välja soojad õueriided. Nad paneivad selga suusadressid ja kätte soojad käpikud ning lähevad sportima. Kui aga sajab rohkem lund, siis rõõmustavad meid suusad ja kelgud. Suuski ei pea kinni libedad künkad, kõrged hanged ega tuisused ilmad. Laste silmad säravad, sest nad tunnevad rõõmu õues sportimisest.

4. Leia eelmise harjutuse tekstist sõnad, mis vastavad küsimusele *mida teevad?*, ja jooni need alla.

Nende sõnade lõppu kirjutatakse **-vad** .

KELLESSE? , MILLESSE?

① Loe luuletus ja vasta küsimustele lühidalt.

Sokilugu

Triin pani jala sokisse,
sokk puges kärmesti saapasse.
Saabas tegi augu sokisse.
Oh, sokk – hüppa nüüd masinasse!

1. Kuhu pani Triin jalad? **Sokisse.**
2. Kuhu puges sokk? **Saapasse.**
3. Millesse tegi saabas augu? **Sokisse.**
4. Kuhu peab sokk hüppama? **Masinasse.**

② Lõpeta reegel.

Kui sõna vastab küsimusele *kellesse?*, *millesse?*, *kuhu?*,
siis kirjutatakse sõna lõppu **-sse**.

③ Kirjuta lausesse sobiv sõna.

Pane oma käpikud **taskusse / kappi / kotti / varrukasse!**

Raamatusse / õpikusse ei tohi kirjutada.

Õhupall tõusis kõrgele **taevasse**.

Kass põgenes koera eest **põõsasse / tuppa / autosse**.

Ema pani puhta pesu **sahtlisse / kappi / voodisse**.

Vihmaveed kogunevad **ojja** ja oja kannab oma veed

merre / jõkke. Vanaisa lükkas kalapaadi **järve / merre**.

Mart läheb reisile ja pakib oma asjad **seljakotti / kohvrisse**.

KELLEGA? , MILLEGA?

①. Loe juttu „Lõputa lugu”. Jooni alla sõnad, mis vastavad küsimusele *millega?*.

Too vett!

Millega?

Tahk kuiv.

Kruusiga.

Tahuga.

Ei saa, kruus katki.

Millega?

Paranda ära!

Tee teravaks!

Millega?

Ei saa, nuga nüri.

Õlekõrrega.

Noaga.

Õlekõrs pikk.

Millega?

Lõika lühemaks!

②. Lõpeta reegel.

Kui sõna vastab küsimusele *kellega?*, *millega?*,
siis kirjutatakse sõna lõppu **-ga**.

③. Kodus on palju ohtlikke asju. Millega pead olema ettevaatlik?

äädikas – **äädikaga**

triikraud – **triikrauaga**

elektripliit – **elektripliidiga**

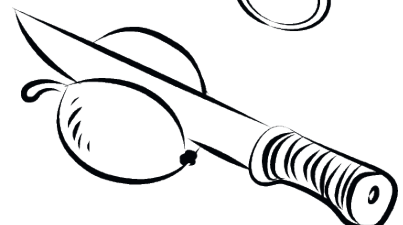
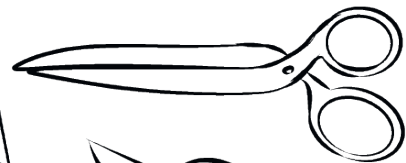
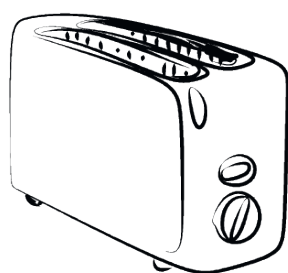
elektripistik – **elektripistikuga**

keedukann – **keedukannuga**

tikud – **tikkudega**

ravimid – **ravimitega**

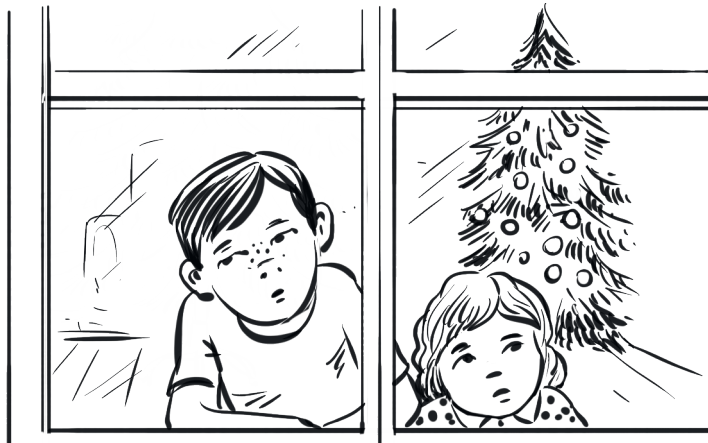
puhastusvahendid – **puhastus-
vahenditega**

KELLETA? , MILLETA?

- ① Loe luuletus. Jooni alla sõnad, mis vastavad küsimusele *kelleta?* ja *milleta?*.

Ei saa ju sõita saaniga,
kui talv on ilma lumeta.
Siis pühad jõulutaadita
ja lapsed ilma kingita.
Ei pühi taha nõnda veeta,
jõulurõõmu tuleb ikka loota.

- ② Lõpeta reegel.

Kui sõna vastab küsimusele *kelleta?*, *milleta?*,
siis kirjutatakse sõna lõppu **-ta**.

- ③ Vasta küsimustele lühidalt. Leia mitu vastust.

1. Milleta ei saa taim kasvada? _____

Veeta, päikeseta, valguseta, toiduaineteta.

2. Milleta ei saa loom elada? _____

Söögita, elupaigata, veeta.

3. Milleta ei saa inimene elada? _____

Söögita, joogita, sõbradeta, rahata, armastuseta.

4. Kelleta ei saa laps elada? _____

Emata, isata, koduta, sõpradeta.

5. Kelleta ja milleta ei saa Sina elada?

Kelleta? _____

Milleta? _____

KORDAMINE

① Leia seletusele sobiv liitsõna. Viimane liitsõna ja seletus mõtle ise välja.

1. Leib, milles on seemned.
2. Riiul raamatute jaoks.
3. Lind, kes ei lenda talveks ära.
4. Sai, mille sees on rosinad.
5. Hoone, kus õpitakse.
6. _____

4.	rosinasai
1.	seemneleib
5.	õppehoone
3.	paigalind
2.	raamaturiiul

② Moodusta sõnadest liitsõnad. Üks sõna jääb üle. Sellele mõtle ise teine pool. Kirjuta saadud liitsõnadega laused vihikusse.

uisutamine

tasku

raamat

kingad

peo

värvi

kontsert

ilu

klaver

③ Leia sõnasse silp. Näiteks:

ka ru

vii sakas

lu ge ma

len nuk

nu pu ta

si ni ne

④ Leia valesti poolitatud sõna. Tõmba see maha ja poolita õigesti.

tu-ba, sa-mu-ti, pe-~~re~~-ond, ma-jad, si-bul

pe - re - kond

lam-mas, kee-ru-li-ne, koo-li-laps, pe-~~la~~

pea

laul-mi-ne, pä-~~h~~-el, toit-mi-ne, har-ju-tus

päh - kel

⑤ Vasta küsimustele lühidalt. Leia võimalikult palju vastuseid.

1. Millega saab õues mängida? palliga, hüppenööri, liivavormidega
2. Kellega saab õues mängida? sõbraga, vennaga, õega, naabriga
3. Milleta ei saa auto liikuda? bensiinita, kütuseta, ratasteta, roolita
4. Kellela ei saa näidend valmida? näitlejateta, lavastajata, kunstnikuta
5. Millesse saab augud teha? paberisse, riidesse, puusse, sokisse
6. Kellesse usuvad lapsed? emasse, isasse, õpetajasse, sõpradesse
7. Kuhu on võimalik siseneda? klassi, tuppa, ruumi, sööklasse, majja

⑥ Leia sõnad, mis on ainsuses. Kirjuta need joonele mitmuses.

kuused, lend, aed, mänd, perekond, sõbrad, tund, laed, marjad, kand, varbad, pood, majad, sugulased, vend, sokid, kleidid, ülikond, jalad, rand

lennud, aiad, männid, perekonnad, tunnid, kannad,
poed, vennad, ülikonnad, rannad

⑦ Paranda vead. Ühenda loetelu õige küsimusega.

1. lauluga, rõõmuga, naeruga, tantsuka, jooksupä
2. kassita, loomadeta, kaaslasteta, õetta, õpetajata
3. aknasse, autose, ämbrisse, põõsasse, taevasse
4. jooksupä, söögita, rattatta, pliiatsita, õhuta
5. vanematega, emaga, sõbraga, onuga, kutsikaga
6. isasse, vennasse, sugulasesse, naabrisse, kassise

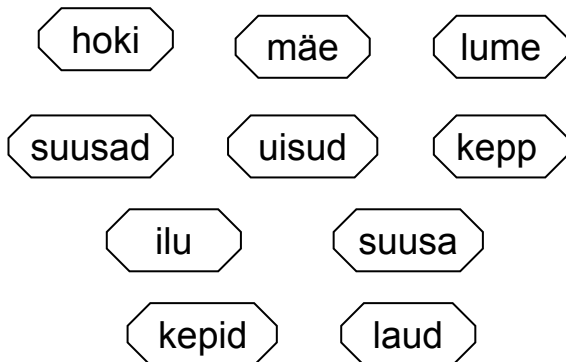
3.	<i>millesse?</i>
5.	<i>kellega?</i>
4.	<i>milleta?</i>
6.	<i>kellesse?</i>
1.	<i>millega?</i>
2.	<i>kellela?</i>

4. ISESEISEV TÖÖ

1. Kirjuta sulgudes olev sõna lausesse õigesti.

Sadas pehmet lund. Poisid ja tüdrukud ruttasid (kelgud) kelkudega mäele kelgutama. Tauno oli nukker. Ta ei läinud koos (lapsed) lastega, sest tal polnud kelku. (Kelk) Kelguta ei ole mõtet mäele minna. Tauno läks (isa) isaga (ostukeskus) ostukeskusesse. Isa ostis Taunole (rool) rooliga kelgu. Tauno lippas oma uue (kelk) kelguga mäele. Seal sõitsid lapsed juba kelkudega ja (suusad) suuskadega. Koos (poisid) poistega kihutas ka Tauno järsult nõlvalt alla. Uus kelk libises (lumi) lumme. Küll on tore, kui talved ei ole ilma (lumi) lumeta!

2. Moodusta viis liitsõna ja kirjuta need joonele. Poolita liitsõnad püstkriipsuga kõigist võimalikest kohtadest.

ho / ki / kepp

mäe / suu / sad

lu / me / laud

ilu / ui / sud

suu / sa / kep / pid

Kõik need esemed on spordivahendid / talispordivahendid
spordivarustus / talispordivarustus

Minu hinnang oma tööle.

Oskan hästi _____

Pean veel harjutama _____

KUULAMISHARJUTUS „Meie pere”

Kuula ja lahenda harjutused.

① Tõmba õigele variandile joon alla.

1. Kaupo ja Kaili on ... õde ja vend naabrilapsed kaksikud
2. Peres on ... kaks last kolm last neli last
3. Selles peres on kokku ... kolm inimest neli inimest viis inimest

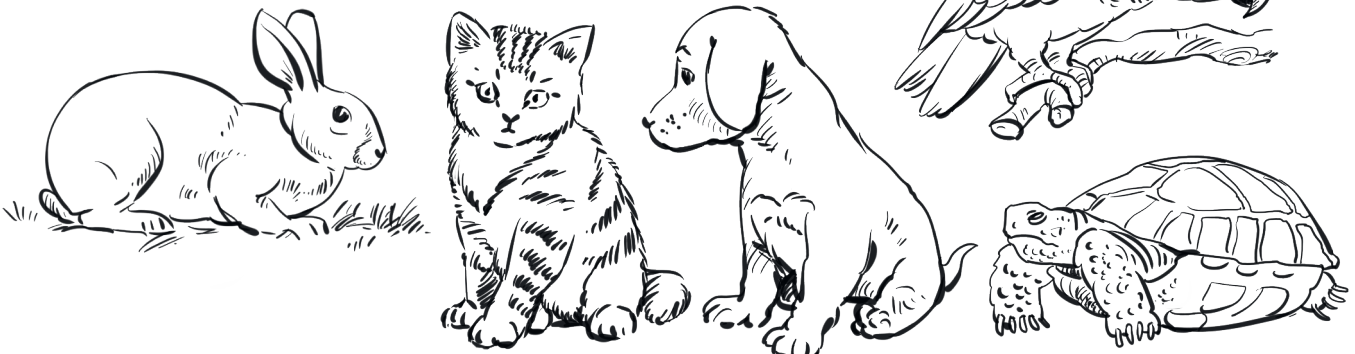
② Kirjuta „Meie pere” tegelaste juurde sobivad sõnad.

Kaupo	Kaili
poiss	tüdruk
pikem	lühem
pruunid juuksed	heledad juuksed

poiss, tüdruk, pikem, lühem, pruunid juuksed, heledad juuksed, noorem, vanem

- Millised sõnad jäid kasutamata? **noorem, vanem**
- Miks? **Nad on kaksikud ja ühevanused.**

③ Värvige selle pere loomad.

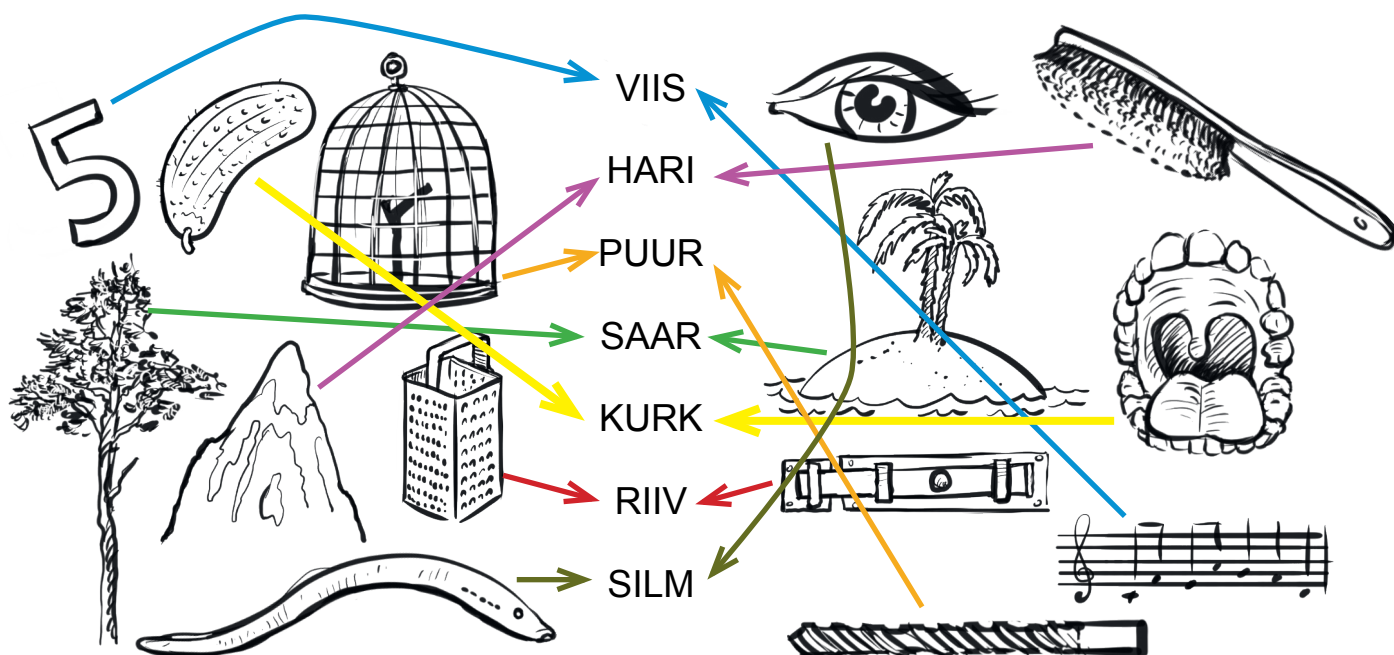

LISAHARJUTUSED

Mitmetähenduslikud sõnad

Keeles on sõnu, millel on mitu tähendust. Need sõnad on mitmetähenduslikud sõnad. Näiteks sõna *tee* tähendab nii jooki kui ka liikumiseks kasutatavat rada. Sõna *pank* tähendab asutust ja ka pinnavormi.

- Ühenda pilt ja sõna.
Vali neli sõna ja moodusta sõna mõlema tähendusega üks lause.

Eesti lastekirjanikud

- Täida tabel. Kasuta Eesti Lastekirjanduse Keskuse veebilehte www.elk.ee, vaata: Lastekirjandus. Kirjanikud.

Eesti lastekirjanikud ja nende raamatud		
Eesnimi	Perekonnanimi	Raamat
Andrus	Kivirähk	„Kaka ja kevad”
Kristiina	Kass	„Samueli võlupadi”
Ilmar	Tomusk	„Kolmanda A kriminalistid”
Eno	Raud	„Sipsik”

Teade

- Loe teade. Vasta küsimustele lühidalt.

HEAD RAAMATUSÕBRAD!

Kolmapäeval, **10. detsembril**
tuleb meile külla lastekirjanik

ILMAR TOMUSK

Kohtume kooli saalis **kell 13**

*

Mõelge ka oma küsimused valmis!

1. Kellele on teade saadetud? **Raamatusõpradele.**
2. Kellega kutsutakse kohtuma? **Lastekirjanik Ilmar Tomuskiga.**
3. Millal kohtumine toimub? **Kolmapäeval, 10. detsembril kell 13.**
4. Kus kohtumine toimub? **Kooli saalis.**
5. Mida küsiksid sina Ilmar Tomuski käest?
 - A. _____
 - B. _____
 - C. _____

- Koosta koos paarilisega üks teade. Kirjutage ja kujundage see lehele.

Diagramm. Eesti imetajad

- Kirjuta tähestik ja lahenda salakiri.

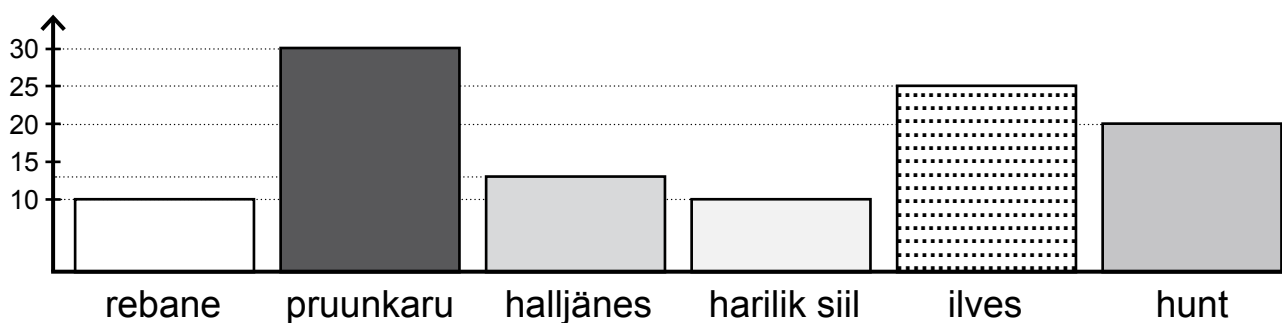
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P
17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.
Q	R	S	Š	Z	Ž	T	U	V	W	Õ	Ä	Ö	Ü	X	Y

9.	13.	5.	23.	1.	10.	1.	4.
I	M	E	T	A	J	A	D

- Uuri diagrammi. Kirjuta laused lõpuni.

eluiga
aastates

Diagramm. Eestis elavate loomade maksimaalne eluiga

Loomadest elab kõige kauem **pruunkaru**, tema vanus võib ulatuda **30** aastani. Kõige lühem eluiga on **rebasel** ja **harilikul siilil**. Rebasest kümme aastat kauem elab **hunt**. Üks Eestis leiduvatest jäneseliikidest on **halljänes**, kes võib elada kuni 13-aastaseks. Ilves on meie metsade ainuke kaslane, ta võib elada kuni **25** aastaseks.

- Vali üks diagrammil olevatest loomadest ja uuri tema kohta rohkem infot. Otsi lisa raamatutest või internetist, näiteks <http://bio.edu.ee/loomad>. Koosta leitud info põhjal plakat ja lisa sinna ka pilte.